

Telekadó alóli mentesség szempontja nem lehet az, hogy az adóalany az adott településen életvitelszerűen ott lakik-e. Telekadó konfiskáló jellegének eldöntése esetén tekintettel kell lenni a több évet átfogó adóztatási gyakorlatra, a tulajdon értékének változására, és egyéb körülményekre is. A Kúria által már megsemmisített, illetve törvényellenessé nyilvánított önkormányzati rendelet vonatkozásában ismételt eljárásban alkalmazási tilalom elrendelésére kerülhet sor bírói kezdeményezés esetén, a törvényellenesség megállapítására (megsemmisítésére) irányuló eljárás és az alkalmazási tilalom kimondására irányuló eljárás adott esetben elválhat.

[1990. évi C. Tv. 6. §, 2011. évi CLXI. Tv. 56. § (5) bek.]

[1] A Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyó 3.K.27.139/2015/4. számú ügy alapjául szolgáló tényállás szerint a Balatonszentgyörgyi Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője 2014. május 27-én meghozott határozataiban 2014. évtől az I. r. és a II. r. felperest a tulajdonukat képező Balatonszentgyörgy 1031 m² alapterületű beépítetlen rét művelési ágú hrsz.-ú telek után 51.550,- Ft évi telekadó megfizetésére kötelezte.

[2] Felperesek fellebbezése folytán eljáró Somogy Megyei Kormányhivatal a 2014. június 26. napján kelt határozataival az elsőfokú határozatokat helybenhagyta. A másodfokú határozat indokolása értelmében Balatonszentgyörgy Község Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi adóról szóló 15/2013. (XI. 29.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.1.) 14. §-a szerint az önkormányzat illetékességi területén ténylegesen életvitelszerűen élő magánszemély adóalany 90.- Ft/m² adókedvezményre jogosult. A felperesek azonban a Balatonszentgyörgyi Önkormányzat illetékességi területén a lakcímbeljelentés szabályai szerint nyilvántartásban nem szerepelnek állandó lakosként, így esetükben az Ör.1. 14. §-ában foglalt kedvezményt alkalmazni nem lehet, a telekadó mértéke az Ör.1. 12. § szerint 100 Ft/m²/év.

[3] A felperesek keresetet terjesztettek elő a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára, amelyben kérték, hogy a bíróság kezdeményezze a Kúria Önkormányzati Tanácsánál az Ör.1. törvényességi vizsgálatát.

[4] Az ügyben eljáró Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: indítványozó) előtt folyó 3.K.27.139/2015/4. számú per tárgyalását a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 155/C. § (2) bekezdése alapján felfüggesztette és a Kúria Önkormányzati Tanácsához fordult az Ör.1. 12. és 14. §-a törvényességi vizsgálatát kezdeményezve.

Az indítvány és az érintett önkormányzat állásfoglalása

[5] Az indítványozó álláspontja szerint a vagyoni típusú adók, így a telekadók esetében az önkormányzat nincs tekintettel az adófizetési kötelezettségben érvényesítendő jogegyenlőségre akkor, ha a vagyontömeg értékén, az adóalany teherbíró képességén túli más szempontokat is értékel, így az adófizetési kötelezettséget az adóalany igazgatási szempontú lakhatásától teszi függővé, tekintettel arra, hogy a vagyoni típusú adók célja az arányos közteherviselés megvalósítása. Az Ör.1. 14. §-a nem az adóalanyok jövedelmi, vagyoni viszonyai, vagyoni helyzete alapján, hanem a lakóhely alapján tett különbséget az adóalanyok között, ez pedig a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Helyi adó tv.) 6. § c) pontjába ütközik.

Az Ör.1. 12. §-a szerinti adómérték az adóalanyok teherbíró képességét meghaladó, vagyont elvonó adó, amely az adó tárgyat képező vagyontömeghez képest súlyosan aránytalan.

[6] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 52. §-a alapján megküldte az indítványt az érintett

önkormányzatnak állásfoglalása megismerése végett.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa döntésének indokolása

[7] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köf.5053/2014/3. számú határozatában – az Alapvető Jogok Biztosa absztrakt normakontroll hatáskörű indítványára – megállapította az Ör.1. 14. §-a törvényellenességét és megsemmisítette. Időközben Balatonszentgyörgy Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 16/2014. (IX.18.) önkormányzati rendeletében hatályon kívül helyezte az Ör.1-et, majd meghozta a helyi adókról szóló 24/2014. (XII.1.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban Ör.2.), amelyben újraszabályozta a jogintézményt.

[8] A Kúria jelen ügyben a Bszi. 48. § (3) bekezdése szerinti konkrét normakontroll – bírói kezdeményezés – hatáskörben jár el, s e hatáskörben a Bszi. 51. § (1) bekezdés d) pontja és 55. § (2) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezett önkormányzati rendelet, önkormányzati rendeleti rendelkezés is vizsgálendő. Ennek oka, hogy a már hatályon kívül helyezett szabályt a konkrét ügyben még alkalmazni kell. Erre tekintettel a Kúria az érdemi vizsgálatot lefolytatta.

[9] Jelen ügyben megállapítható, hogy az indítványban foglalt, az Ör.1. 14. §-át érintő normakontroll-kérelem azonos a Köf.5053/2014/3. számú határozattal elbírált ügghöz: itt is az Ör.1. 14. §-ának a törvényessége az ügy tárgya a Helyi adó tv. 6. § c) pontja alapján.

[10] A Köf.5053/2014/3. számú határozat szerint „A Helyi adó tv. értelmében telekadó tárgyat képezi minden, a tényleges művelés alatt álló mezőgazdasági földterületet nem tekintve, belterületi és az 52. § 16. pontja szerinti kivételeken túl minden külterületi telek is. A helyi közösség számára a beépítéssel járó esetleges előnyök tehát a telkeknek csak egy része esetében jelentkezhetnek tényleges előnyként. A mentességi szabály ebben a megfogalmazásban nem igazolja vissza az érintett önkormányzat azon várakozását, hogy a helyi lakos telektulajdonosok a beépítéssel növelik a helyben lakók számát és ily módon hozzájárulnak az érintett önkormányzat bevétel-növekedéséhez. Amennyiben az életvitelszerűen helyben lakó adóalany telke nem beépíthető külterületi ingatlan, úgy a részére nyújtott adómentesség, kedvezmény ésszerűen nem indokolható az önkormányzat gazdálkodási követelményeivel. A település megtartó-képességének erősítése, a tényszerű helyben lakás ösztönzése, a saját források növelése ésszerű alap lehet a vagyoni típusú adók alóli mentességek, kedvezmények szabályozásakor. A Kúria Önkormányzati Tanácsa azonban osztotta az alapvető jogok biztosa indítványának indokolását abban a tekintetben, hogy a helyben lakók kedvezőbb helyzetbe hozása, lényegében a telekadó megfizetése alóli mentesítés és az érintett önkormányzat saját bevételeinek növekedése között nincs ésszerű, a tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű kapcsolat”. Ezért a Kúria helyt adva az indítványban foglaltaknak, az Ör.1. 14. §-ának megállapította a törvényellenességét.

[11] A Bszi. 55. § (4) bekezdése szerint az önkormányzati tanács határozata mindenkire nézve kötelező. Ezért nincs helye az önkormányzati rendelet újabb vizsgálatának, ha az indítvány a Kúria által érdemben már elbírált önkormányzati rendelet vagy önkormányzati rendelkezés vizsgálatára irányul, és az indítványozó ugyanarra a más jogszabályba ütközésre hivatkozva kéri a törvényellenességet megállapítását. Ugyanakkor a Köf.5053/2014/3. számú határozatban a Kúria absztrakt normakontroll hatáskörben járt el (ombudsmani kezdeményezés), míg jelen eljárás egyedi üggyel összefüggő konkrét normakontroll (bírói kezdeményezés). A törvényellenesség jogkövetkezménye konkrét normakontroll esetén az alkalmazási tilalom elrendelése, absztrakt normakontroll eljáráshoz ilyen jogkövetkezmény nem fűzhető, a Köf.5053/2014/3. számú határozat ilyen jogkövetkezményt nem is fűzött.

[12] A Bszi 55. § (2) bekezdés a) pontja szerint: ha az önkormányzati tanács megállapítja, hogy az önkormányzati rendelet vagy annak valamely rendelkezése más jogszabályba ütközik az önkormányzati rendeletet vagy annak rendelkezését megsemmisíti, megállapítja a hatályon kívül helyezett önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése más jogszabályba ütközését, vagy kimondja, hogy a kihirdetett, de még hatályba nem lépett önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése nem lép hatályba.

[13] A Bszi. 56. § (5) bekezdése értelmében: ha az önkormányzati rendeletnek a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben alkalmazandó rendelkezésének megsemmisítésére, illetve más jogszabályba ütközésének megállapítására bírói kezdeményezés alapján kerül sor, az önkormányzati rendelet megsemmisített, illetve más jogszabályba ütközőnek ítélt rendelkezése nem alkalmazható a bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben.

[14] A Kúria gyakorlata szerint (lásd pl. a Köf.5041/2015/4. számú határozatot) a Kúria Önkormányzati Tanácsa által már megsemmisített, illetve törvényellenessé nyilvánított önkormányzati rendelet vonatkozásában ismételt eljárásban alkalmazási tilalom elrendelésére kerülhet sor bírói kezdeményezés esetén, azaz a törvényellenesség megállapítására (megsemmisítésére) irányuló eljárás és az alkalmazási tilalom kimondására irányuló eljárás adott esetben elválhat.

[15] Mivel a Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köf.5053/2014/3. számú határozatban az Ör.1. 14. §-a törvényellenességét megállapította, így jelen eljárásban az alkalmazási tilalom elrendelésére került sor. Erre tekintettel az Ör.1. 14. §-a nem alkalmazható a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyó 3.K.27.139/2015/4. számú perben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben.

[16] Az Ör.1. 12. §-át illetően a Kúria Önkormányzati Tanácsa az alábbiakat állapította meg: A Helyi adó tv. 6. § c) pontja alapján az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy: az adó mértékét a helyi sajátosságokhoz, az önkormányzat gazdálkodási követelményeihez és az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodóan – az e törvényben meghatározott felső határokra, illetőleg a 16. § a) pontjában, a 22. § a) pontjában, a 26. §-ában, a 33. §-ának a) pontjában meghatározott felső határoknak 2005. évre a KSH által 2003. évre vonatkozóan közzétett fogyasztói árszínvonal-változással, 2006. évtől pedig a 2003. évre és az adóévet megelőző második évig eltelt évek fogyasztói árszínvonal változásai szorzatával növelt összegére (a felső határ és a felső határ növelt összege együtt: adómaximum) figyelemmel – megállapítsa.

[17] Az Ör.1. 12. §-a szerint az adó mértéke 100 Ft/m²/év. A Helyi adó tv. 21. §-a értelmében az adó alapja az önkormányzat döntésétől függően a) a telek m²-ben számított területe, vagy b) a telek korrigált forgalmi értéke. A Helyi adó tv. 22. §-a alapján az adó évi mértékének felső határa 21. § a) pontja szerinti adóalap-számítás esetén: 200 Ft/m², a 21. § b) pontja szerinti adóalap-számítás esetén: a korrigált forgalmi érték 3%-a.

[18] Megállapítható, hogy az Ör.1. 12. §-ában meghatározott mérték a Helyi adó tv.-be foglalt felső határt nem haladja meg, így e tekintetben az nem törvénytörő. A Kúria állandó gyakorlata szerint (lásd legutóbb a Köf.5026/2015/4. számú határozatot) az adóalanyok teherviselő képességének a Helyi adó tv. 6. § c) pontjában foglalt szempontja kivételesen lehet vizsgálat tárgya, s csak kivívó esetekben vezethet a konkrét adómérték törvényellenességére. Ez a kivételesség jelen esetben nem

áll fenn, mert egy tulajdoni tárgy adóztatásánál adott esetben tekintettel kell lenni a több évet átfogó adóztatási gyakorlatra épp úgy, mint a tulajdon értékének változására, s egyéb körülményekre is. A több évet átfogó adóztatási gyakorlat azt mutatja, hogy a 2014. január 1-től induló, felpereseket terhelő telekadó fizetési kötelezettség 100 Ft/év mértéke csak a 2014. évre vonatkozott, a 2015. január 1. napjától hatályos új szabályozás, azaz az Ör.2. 7. §-a szerint az adó évi mértéke 15 Ft/m²/év. Az Ör.1. konfiskáló jellegének eldöntése során ezt is figyelembe kellett venni, mint olyan tény, amely a több évet átfogó adóztatási gyakorlat része.

[19] A fentiek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör.1. 12. §-a törvényellenességének megállapítására irányuló indítványt a Bszi. 55. § (3) bekezdése alapján elutasította.

(Kúria, Köf.5047/2015.)